17/06/2023

Που έμαθα τα μυστικά της πνευματικής ζωής!

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

«Κύριε, σώσον ημάς! Είδατε μυστικά (της πνευματικής ζωής)! Δεν τα ξέρουνε αυτά οι άνθρωποι. Αυτά είναι μυστικά που εγώ τα έχω μάθει μέσα στην Παρακλητική, μέσα στα Μηναία. Πω! Πω! Όλα, και ο άγιος Εφραίμ και ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος και όλοι οι καλοί. Μέσα όμως η υμνολογία έχει τρόπους και μεγαλεία και λεπτότητες και ευαισθησίες και μεταρσιώματα και οράματα και μεταρσιώσεις…

Ήρθε μία που δεν ήτανε τόσο καλά γιατί την εβλάψανε οι ακολουθίες, κουράστηκε και δεν ήθελε να πάει στην **Εκκλησία.** Λοιπόν, λέει: «Ως αγαπητά τα σκηνώματά Σου, και κάθε βράδυ. Κουράστηκα, δεν μπορώ να ακούω αυτά τα πράγματα». Ενώ το να λες «Ως αγαπητά τα σκηνώματά Σου, Κύριε των Δυνάμεων, επιποθεί και εκλείπει η ψυχή μου», πώς το λέει εκεί,

«Εις τας αυλάς του Κυρίου, επιποθεί και εκλείπει η ψυχή». Λοιπόν, αυτά και όλη την ημέρα να λες *«Ως αγαπητά τα σκηνώματά Σου» και όλα και όλη την ημέρα να λες ψαλμούς, ποτέ δεν έχω κούραση. Εδώ πέρα βλέπεις που αγαπιούνται και λένε «Σ' αγαπώ, σ' αγαπώ, σ' αγαπώ» και όλα τα τραγούδια που ακούς στα ραδιόφωνα*

«Σ' αγαπώ, σ' αγαπώ» όλα, όλο αυτή τη λέξη ακούεις. Καταλάβατε; Αυτή, ας πούμε, του έρωτος του επιγείου. Αλλά στον Θεό είναι άλλος έρως, άλλο πράμα, άλλη, άλλη χαρά» (Ευαγγ. Καραδήμου, Βίος και Πολιτεία του οσίου Γέροντος Πορφυρίου, εκδ. Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος, Μήλεσι, 2011).

Δεν είναι λίγες οι φορές που ο **όσιος Πορφύριος** τόνιζε όχι απλώς τη σημασία της εκκλησιαστικής υμνογραφίας για την πνευματική ζωή ενός πιστού χριστιανού, αλλά τη μέγιστη αξία που έχει. *«Τα μυστικά της πνευματικής ζωής από τους ύμνους της Εκκλησίας τους έμαθα» σημείωνε. «Και μπορεί να μην έχω φτάσει το ύψος στο οποίο μας οδηγούν, όμως έμαθα τον τρόπο». Φτάνει μάλιστα σε σημείο ίσως υπερβολής, όταν ομολογεί ότι ακόμη και από τους μεγάλους οσίους, τους «καλούς», **άγιο Εφραίμ, άγιο Ιωάννη της Κλίμακος**, οι ύμνοι της Παρακλητικής και των Μηναίων – ό,τι εξαγγέλλει μέσα από αυτούς η Εκκλησία για την **Αγία Τριάδα,** για τους αγίους, για την πνευματική ζωή – πρόσφεραν στον ίδιο μεγαλύτερη ωφέλεια. Κι αυτό γιατί, κατά τα λεγόμενά του, εκεί βρίσκεις «τρόπους και μεγαλεία και λεπτότητες και ευαισθησίες και μεταρσιώματα και οράματα και μεταρσιώσεις». Κι ήταν βαθιά πεποίθησή του ότι τούτο ισχύει όχι μόνο για τον ίδιο, αλλά και για όλους τους χριστιανούς. Όταν προέτρεπε τους αδελφούς που τον επισκέπτονταν να ακολουθήσουν τη μέθοδο αυτή αγιασμού τους, εκείνοι, κι αν ακόμη εξέφραζαν στην αρχή κάποια επιφύλαξη, αργότερα όμως υπακούοντας, από την εμπειρία τους βεβαίωναν την ίδια αλήθεια. «Είχα μία – έλεγε – η οποία δεν διάβαζε κανόνες, δεν έδινε σημασία στους αγίους και στην υμνολογία και αυτά που λέω σχεδόν τέτοια. Μια μέρα την κατατόπισα και τώρα... Τόσο πολύ της άρεσαν• διαβάζει, και κανένα που χτυπάει πολύ, με παίρνει στο τηλέφωνο και μου λέει: «Σ' ευχαριστώ, Γέροντα, που μ' έβαλες σ' αυτούς τους θησαυρούς που περιφρονούσα, επειδή σχεδόν έτσι είχα διδαχτεί».*

Κατά τον μεγάλο όσιο λοιπόν, στην υμνολογία της **Εκκλησίας** βρίσκεις όλους τους τρόπους για να αγιάσεις, βρίσκεις εκφρασμένη με γλυκό τρόπο την Αγία Γραφή αλλά και την Πατερική Παράδοση – η υμνολογία συνιστά μία σύνοψη όλων των θησαυρών του **Αγίου Πνεύματος.** Κι ένας βασικός λόγος της πραγματικότητας αυτής για τον όσιο ήταν ότι οι εκκλησιαστικοί μεγάλοι ποιητές, Ιωάννης μοναχός, Ιωσήφ, Θεοφάνης κ.ά., ήταν κι αυτοί μεγάλοι άγιοι που μπορούσαν να διακρίνουν τα σημάδια της αγιότητας και να επισημάνουν και όλες τις παραμέτρους τους. Ο λόγος του είναι σαφής: «Δεν γνωρίζουν αυτοί που ασχολούνται, ίσως και οι μοναχοί πολλές φορές, το μεγαλείο των αγίων ποιητών που έχουν ασχοληθεί με την υμνολογία της Εκκλησίας μας. Πω! Πω! Τι είναι

αυτό!...Σας λέω ότι είναι σαν τον άγιο Σάββα, σαν τον άγιο Εφραίμ, σαν τον **άγιο Ιωάννη της Κλίμακος.** Τέτοιοι είναι και αυτοί. Μέσα στους ύμνους τους, μέσα στους κανόνες τους, μέσα στους όρθρους που έχουνε φτιάξει. Τι μεγαλεία! Εκεί μαθαίνει κανείς όλους τους τρόπους πώς να γίνει άγιος. Επαινώντας τον άγιο, κατείχαν όλα οι ίδιοι από πείρα και επαινούσαν τον άγιο και έγραφαν όλους τους τρόπους που μεταχειριζόταν ο άγιος!»

Πώς όμως παρουσιάζει την περίπτωση ο μέγας Γέρων εκείνης της εν Χριστώ αδελφής που είχε κουραστεί από τη διαρκή επανάληψη των ψαλμικών λόγων και των ίδιων κάθε φορά ακολουθιών, τόσο που δεν ήθελε πια να πηγαίνει και στην **Εκκλησία;** Η απάντησή του δίνει την απάντηση και για ένα μεγάλο μέρος χριστιανών μας, οι οποίοι και αυτοί «βαριούνται» και «πλήττουν» στις ακολουθίες, βρίσκοντας τρόπο «διαφυγής» είτε με την απουσία τους από τον Ναό είτε, συχνότερα, από τη «σμίκρυνση» της παρουσίας τους – όσο αργότερα και προς το τέλος, τόσο και καλύτερα! Τι λέει; Δεν υπάρχει αγάπη προς τα λόγια του Θεού και των αγίων. Μετέχουμε δηλαδή στις εκκλησιαστικές προσευχές, αλλά τυπικά και όχι καρδιακά. Τα λόγια είτε των ψαλμών είτε των ύμνων δεν μας κινητοποιούν, δεν μας αλλοιώνουν τον εσωτερικό κόσμο, δεν γίνονται το όχημα αναβάσεως της καρδιάς μας σε ό,τι μας αποκαλύπτουν. Οπότε, χωρίς αγάπη δεν υπάρχει το ανάλογο ενδιαφέρον. Δεν είναι τυχαίο ότι φέρνει ο άγιος το παράδειγμα των διαφόρων ερωτικών κοσμικών τραγουδιών. Εκεί αδιάκοπα προβάλλεται η αγάπη του άνδρα προς τη γυναίκα, της γυναίκας προς τον άνδρα: «σ’ αγαπώ, σ’ αγαπώ, σ’ αγαπώ», γιατί έχει πληγεί η καρδιά από τον ανθρώπινο έρωτα. Κι αν αυτό συμβαίνει σ’ αυτόν τον έρωτα, λέει ο άγιος, πόσο περισσότερο πρέπει να συμβαίνει στον θεϊκό έρωτα που είναι απείρως βαθύτερος και μεγαλύτερος από τον κοσμικό!

Η έλλειψη βεβαίως της αγάπης προς τα λόγια του Θεού αποκαλύπτει την έλλειψη αγάπης προς τον ίδιο τον Θεό. Θεός και λόγια του Θεού ευρίσκονται στην ίδια συστοιχία – ο Θεός «κρύβεται» μέσα στα λόγια Του, μας διδάσκουν οι άγιοι. Ο ίδιος άλλωστε ο **Κύριος** είπε ότι θα φανερώσει τον εαυτό Του σ’ εκείνον που θα Τον αγαπήσει, τουτέστιν θα τηρήσει τις άγιες εντολές Του. Όταν μιλάμε για αγάπη προς τον Θεό μιλάμε πάντοτε για αγάπη προς τα λόγια, τις εντολές, τα κρίματα, τα δικαιώματά Του! Αναζητώ τον Θεό λοιπόν σημαίνει ότι «κυνηγάω» τις εντολές Του, προκειμένου να τις κάνω ένδυμα και σπίτι μου, να ενοικήσω σε αυτές, διαπιστώνοντας και τη δύναμη που περικλείουν, τη χάρη Εκείνου. Ο Κύριος για παράδειγμα που μας έμαθε να προσευχόμαστε με το «Πάτερ ημών», μας έμαθε στην πραγματικότητα να μπορούμε να Τον «αγκαλιάζουμε» μ’ έναν πολύ αισθητό και άμεσο τρόπο – το Πνεύμα Του προσεγγίζουμε κάτω από τις λέξεις και τους φθόγγους. Αλλά το ίδιο συμβαίνει και με όλη την **Αγία Γραφή** και με όλη την εκκλησιαστική υμνογραφία. Να ακούσουμε και πάλι τον άγιο πάλι στον

συγκεκριμένο παραπάνω στίχο του *«Ως αγαπητά τα σκηνώματά Σου, Κύριε». «Μα θα πεις, "Ως αγαπητά". Τι αγαπητά, μωρέ, εδώ είναι λαχτάρα. "Επιποθεί και εκλείπει η ψυχή μου εις τας αυλάς του Κυρίου". Σε ποθώ, Θεέ μου, και λιώνει η ψυχή μου κοντά Σου. Στην αγάπη Σου λιώνει. Ίσως αυτό θα έχει να πει "εκλείπει η ψυχή μου". Ίσως θα έχει να πει: Λιώνει η ψυχή μου».*

Πηγή: pemptousia.gr/ pgdorbas.blogspot.com – Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δορμπαράκης